

ת"פ 5317/11/18 - מדינת ישראל נגד לאו מרסייר - נוכח

בית משפט השלום בקריית גת

21 ינואר 2020

ת"פ 5317-11-18 מדינת ישראל נ' מרסייר
בפני כב' השופטת נגה שמואל-מאיר, סגנית הנשיא

המאשימה

מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד אבי דהן - נוכח

נגד

הנאשם

לאו מרסייר - נוכח

ע"י ב"כ עו"ד דורון שטרן - נוכח

גזר דין

ביום 15.12.2019, לאחר שטענו הצדדים לעונש, נשלח הנאשם על ידי בית המשפט, לממונה על עבודות השירות על מנת שתתקבל חוות דעת בעניינו, וזאת על מנת שמלוא התמונה תפרש בפני בית המשפט עובר למתן גזר הדין. יחד עם זאת, עד למועד הדיון היום, טרם התקבלה חוות דעת סופית מטעם הממונה (שכן לדברי הממונה, חוות הדעת הפסיכיאטרית בעניינו של הנאשם מיום 24.03.2019, הימנה עולה כי הנאשם כשיר לעמוד לדין ואחראי למעשיו טרם התקבלה לידי). בד בבד, בית המשפט התפנה למלאכת גזירת הדין, ולאחר ששקלתי בכובד ראש את מכלול השיקולים, מצאתי כי ממילא אין מקום להשית על הנאשם עונש שירוצה בעבודות שירות, כך שאין עוד טעם להמתין לקבלת חוות דעת מטעם הממונה על עבודות השירות. בנסיבות אלה, בית המשפט ימסור כעת את גזר הדין לצדדים.

א. רקע עובדתי

1. כפי הנטען בחלק הכללי לכתב האישום המתוקן, ביום הבחירות לרשויות המקומיות בשנת 2018, עבד המתלונן כמשקיף בקלפי בבית הספר "עמית" באשקלון ואילו הנאשם שימש כסגן יושב ראש הקלפי. כמו כן, נטען כי בין הנאשם למתלונן לא הייתה כל הכרות קודמת.
2. כפי הנטען בעובדות כתב האישום המתוקן, ביום 30.10.2018, יום הבחירות לרשויות המקומיות בשנת 2018, בבית הספר "עמית" באשקלון, בסמוך לשעה 23:40, במהלך ספירת הקולות, התנהל דין ודברים בדבר פסילתם של פתקי בחירות מקושקשים. מיד ובסמוך, החל הנאשם לצעוק "מה אתם מתווכחים עכשיו, פסולים, לא פסולים, אני רוצה ללכת הבית".
3. עוד באותו מעמד תקף הנאשם את המתלונן, בכך שדחף לעברו שולחן והעיף לכל עבר את כל הניירות שהיו פזורים על השולחן.
4. בהמשך לכך, תקף הנאשם את המתלונן בכך שזרק לעברו מספריים אשר פגעו בו וכן זרק לעברו בקבוק.
5. הנאשם הודה במיוחס לו לעיל, ועל יסוד הודאתו זו הורשע בעבירה של **תקיפה סתם**, לפי סעיף 379 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**").
6. במסגרת הטיעונים לעונש הופנה הנאשם לקבלת תסקיר מאת שירות המבחן, תוך שהמאשימה הצהירה כי עתירתה העונשית הינה למאסר בפועל, ואילו ההגנה תוכל לטעון לעניין העונש כראות עיניה.
7. בעניינו של הנאשם הוגשו כמה תסקירים מאת שירות המבחן, ובסופם המלצה להשית על הנאשם עונש שיקומי בדמות ענישה מותנית וצו מבחן אשר יישא אופי מעקבי אחר הטיפול אותו מקבל הנאשם במסגרת בריאות הנפש ועם הגורמים הטיפוליים במסגרת השיקום בקהילה. בתסקיריו, עומד שירות המבחן על קורות חייו וחיי משפחתו של הנאשם, על מאפייניו האישותיים, מצבו הבריאותי-נפשי, יחסו לעבירה, ועוד. מטעמים של צנעת הפרט לא אעלה עלי

גזר הדין את כל המפורט בתסקירים האמורים, מלבד אותם נתונים הרלוונטיים לשאלת העונש.

ב. טיעוני הצדדים (עיקרי הדברים)

8. בא כוח המאשימה פירט את מעשיו של הנאשם והפנה לנסיבות המחמירות שנלוו אליהם, ובייחוד לעובדה כי את מעשיו ביצע הנאשם שהינו עובד ציבור (בעודו משמש כסגן יושב ראש הקלפי), כלפי המתלונן שאף הוא עובד ציבור (משקיף בקלפי). בהמשך, נטען כי מתחם העונש ההולם במקרה הנדון צריך לנוע בין מאסר קצר שיכול וירוצה בעבודות שירות ועד ל- 12 חודשים מאסר בפועל לצד ענישה נלוות. לבסוף, בשים לב לקבלת האחריות החלקית, ולהעדר תכנית טיפולית בנסגרת שירות המבחן, עתר בא כוח המאשימה שלא לקבל את המלצת שירות המבחן, ולהשית על הנאשם עונש ברף הבינוני - נמוך של המתחם, קרי השתת ענישה בדמות מאסר קצר שיכול וירוצה בעבודות שירות, לצד ענישה נלווית.
9. בא כוח הנאשם חלק על מתחם העונש אותו הציגה המאשימה, וטען כי על המתחם במקרה הנדון לנוע בין מאסר מותנה לבין מספר חודשים מאסר שניתן לרצותם בעבודות שירות. לגופו של עניין, טען בא כוח הנאשם כי מעשיו של הנאשם הינם ברף חומרה נמוך, לא נעשו מתוך תכנון מוקדם, וכי כתוצאה ממעשיו, בסופו של יום, לא נגרם נזק לגוף או לרכוש. עוד הפנה הסנגור לנסיבותיו האישיות יוצאות הדופן של הנאשם ובכלל זה למצבו הנפשי הרעוע; למאמציו של הנאשם להשתלב בחברה ולחיות חיים נורמטיביים; לטיפול האינטנסיבי בו משולב הנאשם במסגרות השיקומיות השונות; ולעובדה כי הנאשם לקח אחריות על מעשיו. בנסיבות אלו, עתר הסנגור לאמץ את המלצת שירות המבחן, כפי שפורטה בראשית הדברים.
10. הנאשם אשר קיבל את "זכות המילה האחרונה", טען כי חייו השתנו לחלוטין, הוא החל לעבוד במקום מסודר, וכי הוא מצר על שארע ומתנצל על מעשיו.

דין והכרעה

ג. קביעת מתחם העונש ההולם

11. בהתאם לאמור בסעיף 40ג(א) לחוק העונשין, קביעת מתחם העונש ההולם תיעשה בהתאם לעקרון ההלימה (הוא העיקרון המנחה בענישה), תוך התחשבות בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, בערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מביצועה, במידת הפגיעה בהם ובמדיניות הענישה הנוהגת.
12. **הערך החברתי המוגן** שנפגע כתוצאה ממעשה התקיפה שביצע הנאשם, הינו שמירה על שלמות גופו, וביטחונו של המתלונן (ר' למשל ע"פ 3573/08 **עודה נ' מדינת ישראל**, (13.04.2010)). למרבה הצער, גואה האלימות ברחבי הארץ, ופעמים רבות בשל סיבות של מה בכך, ועל בית המשפט להרים את תרומתו במלחמה נגד רעה חולה זו. יפים לעניין זה דבריה של כב' השופטת ע' ארבל בע"פ 4173/07 **פלוני נ' מדינת ישראל**, (16.08.2007):
- "רבות נאמר בבתי המשפט על תופעת האלימות הפושה בחברה הישראלית ועל הצורך של איחוד כוחות של כל הרשויות לצורך מלחמה בתופעה זו. תפקידו של בית המשפט במאבק הוא הטלת עונשים מרתיעים ומשמעותיים על הנוקטים באלימות לפתרון סכסוכים, על מנת להעביר מסר, הן לעברייני האינדיווידואלי, והן לעבריינים הפוטנציאליים ולחברה כולה, כי אין החברה טולרנטית להתנהגויות מעין אלה."**
- אמנם בעניין שצוטט לעיל דובר בנאשם אשר יוחסו לו עבירות חמורות מאלה המיוחסות לנאשם שבפניי, אך ברי כי הרציונל העומד מאחורי הדברים, כוחו יפה גם לענייננו (הדברים נאמרים באופן כללי, כאשר ברי כי שיקול ההרתעה אינו בא במניין השיקולים שמשקלים לצורך קביעת מתחם העונש ההולם).
13. בשים לב לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כפי שיפורט להלן, ובייחוד לנוכח אופייה של האלימות, ואופי תפקידו של הנאשם בעת האירוע, סבורתני כי **מידת הפגיעה בערכים המוגנים** אינה קלת ערך.
14. במסגרת בחינת **הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה**, נתתי דעתי לאופייה של האלימות אשר הפעיל הנאשם כלפי המתלונן, עת דחף לעברו שולחן ובהמשך לכך, זרק לעבר המתלונן מספרים אשר פגעו בו ובקבוקו. כידוע, העבירה

- של תקיפה סתם יכולה לחול על מגוון רחב של מעשי אלימות, וברי כי אין דין זריקת חפצים כדין מהלומת אגרוף בפניו של המתלונן או בעיטה לכיוון ראשו. בענייננו, במנעד המעשים אשר יכולים להיכנס לגדריה של עבירת התקיפה סתם, מצאתי כי מעשהו של הנאשם מצוי ברף שאינו גבוה באופן מיוחד.
15. בהמשך לאמור זה עתה, ייאמר כי בית המשפט מביא בחשבון את העובדה שכתוצאה ממעשיו של הנאשם לא נגרם בסופו של יום נזק מוחשי גבוה, למעט פגיעה שנגרמה למתלונן כתוצאה מהשלכת המספרים לעברו (אם כי בכתב האישום לא פורשה מידת הפגיעה וסוגה). אולם ייאמר, כי ממילא זו דרכה של עבירת התקיפה סתם, אשר אינה מותירה אחריה נזק פיזי-מוחשי כבד משקל, שאם לא כן, היה הנאשם מואשם בעבירה שונה (כגון תקיפה הגורמת חבלה של ממש).
16. זאת ועוד, בענייננו יש לתת את הדעת לנזק הפוטנציאלי אשר היה טמון במעשיו של הנאשם, אשר דחף לעבר המתלונן שולחן, זרק לעבר המתלונן מספרים אשר פגעו בו ובקבוק. בנסיבות אלה, נדמה כי אך בנס, לא נגרם בסופו של יום נזק גבוה מזה שנגרם בסופו של יום למתלונן, וכבר היו דברים מעולם.
17. בכל הנוגע לסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה, מכתב האישום המתוקן עולה כי הנאשם תקף את המתלונן לאחר שחל עיכוב בספירת הקולות שנוצר עקב דיון בשאלה האם יש לפסול פתקים מסויימים, תוך שהנאשם ביקש לזרז את ההליך בכוונה לשוב לביתו. כאמור, את העבירה עבר הנאשם בכובעו כסגן יושב ראש הקלפי, תפקיד ציבורי בעל חשיבות לא מבוטלת, האמון על שמירת טוהר הבחירות. בנסיבות אלו, מצופה היה מהנאשם כעובד ציבור כי יפעל במקצועיות, יערוך בירור באשר למצב הפתקים בקלפיות וכי ישמור על התנהגות נאותה, ולא יזרז את האחרים לסיים את ספירת הקולות כאשר מתקיים דין ודברים מהותי בדבר כשרותם של קולות מסויימים. ובוודאי שלא ניתן להשלים עם התנהגותו משוללת הרסן כלפי המתלונן ששימש כמשקיף בקלפי, כשתפקידו הינו לבקר את אופן התנהלות הוועדה, ולהשליך לעברו חפצים ולפגוע בו.
18. מנגד ולקולא שקלתי את העובדה שלעבירה לא קדם תכנון מוקדם מצידו של הנאשם, וכי נדמה שזו בוצעה בעידנא דריתחא, על רקע מצבו הנפשי המורכב של הנאשם ובצורה ספונטנית.
19. כמו כן, ובהמשך לאמור זה עתה, יצוין כי בשים לב למצבו הנפשי של הנאשם באותה עת, הדבר צריך להישקל במסגרת סעיף 40ט(א)(9) לחוק העונשין. כך, אמנם ההגנה לא חלקה בפניי כי הנאשם כשיר לעמוד לדין או היה אחראי למעשיו, ועדיין, המחוקק הכיר בכך שניתן להביא בחשבון בעת קביעת מתחם העונש ההולם מצב נפשי של נאשם, גם אם הוא אינו לוקה ב"מחלת נפש" כמשמעה בחוק העונשין ואינו זכאי לחסות תחת אחד מהסייגים לאחריות פלילית (ע"פ 1865/14 פ' **פלוני נ' מדינת ישראל**, (04.01.2016); ע"פ 4312/11 פ' **פלוני נ' מדינת ישראל**, (10.06.2013)).
20. על מנת שלא לפגוע בפרטיותו של הנאשם ובסודיות הרפואית שלו - לא אפרט לפרטי פרטים את כל מצבו הנפשי של הנאשם, ודי שאציין כי כעולה מחוות הדעת הפסיכיאטרית שהוגשה בענייניו של הנאשם, המדובר בנאשם, המוכר היטב למערכת הפסיכיאטרית משנת 1997, הלוקה במחלה סכיזואפקטיבית כשבעברו לא פחות מ- 18 אשפוזים בבתי חולים פסיכיאטריים (האחרון שבהם במרץ 2019). מהלך מחלתו של הנאשם מאופיין באפיזודות פסיכוטיות חוזרות, עת בין האפיזודות מפגין הנאשם רמת תפקוד נמוכה באופן יחסי, בלתי יציבה, תוך צמצום קשרים סוציאליים. הפסיכיאטר המחוזי מצא כי בעת בדיקתו הנאשם היה נתון במצב פסיכוטי (בעוצמה קלה) אך כי מצבו הנפשי אינו משליך על כשירותו הדיונית. אכן, מחוות הדעת, שהוגשה מטעם הפסיכיאטר המחוזי, ועל כך אין חולק, נקבע בסופו של יום כי הנאשם אחראי למעשיו וכשיר לעמוד לדין, אולם התמונה שמצטיירת בפני בית המשפט היא שהנאשם היה נתון באותה עת במצב נפשי לא שפיר, הגם אם איננו פסיכוטי. לאור כל אלה, כאמור, המצב הנפשי שבו היה הנאשם נתון במועדים הרלוונטיים, הגם אם הוא נמצא בסופו של יום כאחראי למעשיו וכשיר לעמוד לדין - יקבל משקל עובר לקביעת מתחם העונש ההולם.

21. למעלה מהצורך יצויין, כי במקרה הנדון, לא מצאתי לקבל את עמדת המאשימה לפיה, יש לייחס למעשיו של הנאשם חומרה יתרה מעצם היותו של המתלונן עובד ציבור. כמצוות סעיף 40 לחוק העונשין, בית המשפט יקבע כי התקיימו נסיבות הקשורות לביצוע העבירה, על בסיס ראיות שהובאו בשלב בירור האשמה. ככלל, על כתב האישום לכלול את כל העובדות והנסיבות הרלוונטיות לביצוע העבירה, ובית המשפט לא יביא בחשבון בשלב גזירת הדין עובדות שלא בא זכרן בכתב האישום בו הודה הנאשם, למעט בחריגים הקבועים בסעיף 40 (ב) לחוק (ראו: ע"פ 4289/14 אורן חנונה נ' מדינת ישראל, (20/01/15) וכן ע"פ 3667/13 ח'טיב נ' מדינת ישראל, (14/10/14)).

הנה כי כן, העובדה כי המתלונן הינו עובד ציבור לא בא זכרה בעובדות כתב האישום המתוקן. לא זו בלבד, אלא שלדידי, מי שתפקידו לשמש כמשקיף בקלפי אינו עונה בהכרח להגדרת "עובד ציבור". ככלל, משקיפים בקלפיות מועסקים מטעם המפלגות השונות המשתתפות בבחירות, ואת שכרם הם מקבלים מאותן המפלגות באופן פרטי ועצמאי. כמו כן, לא מצאתי כי בהגדרת "עובד ציבור" כמשמעותו בסעיף 34כד לחוק העונשין ניתן לכלול משקיף כעובד ציבור בצורה מובהקת:

"עובד הציבור" -

- (1) עובד המדינה, לרבות חייל כמשמעותו בחוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955;
- (2) עובד רשות מקומית או רשות חינוך מקומית;
- (3) עובד מועצה דתית;
- (4) עובד המוסד לביטוח לאומי;
- (5) עובד בנק ישראל;
- (6) עובד ההסתדרות הציונית העולמית, הסוכנות היהודית לארץ ישראל, קרן קיימת לישראל, קרן היסוד - המגבית המאוחדת לישראל, לרבות חבר מועצה או הנהלה במוסדות אלה;
- (7) עובד לשכת שירות התעסוקה;
- (8) עובד מפעל, מוסד, קרן או גוף אחר שהממשלה משתתפת בהנהלתם, לרבות חבר מועצה או הנהלה בגופים אלה;
- (9) בורר;
- (10) נושא משרה או תפקיד על פי חיקוק, בין במינוי, בין בבחירה ובין בהסכם, אף אם איננו אחד מעובדי הציבור המנויים בפסקאות (1) עד (9);
- (11) דירקטור מטעם המדינה בחברה ממשלתית, בחברה בת ממשלתית או בחברה מעורבת, כמשמעותן בחוק החברות הממשלתיות, תשל"ה-1975, וכן עובד של חברה כאמור או אדם המועסק בשירותה;

על כן, משלא הוכח בפני מעבר לספק סביר כי המתלונן אכן היה עובד ציבור, לא ניתן לזקוף נסיבה זו לחובת הנאשם.

22. אשר **למדיניות הענישה הנוהגת**, סקירת הפסיקה מעלה כי במקרים בהם דובר בנאשמים אשר הורשעו בביצוע עבירה של תקיפה סתם, **בדרך כלל**, נקבעו בעניינם מתחמי ענישה שברף התחתון שלהם עונשים בדמות מאסר מותנה ו/או צו של"צ, וברף העליון מאסר בפועל הנע סביב 12 חודשים במקרים החמורים יותר (כך למשל ראו: ת"פ (שלום קריות) 51934-11-17 פרקליטות מחוז חיפה - פלילי נ' חדוה צוקרם (02.12.2019); ת"פ (שלום רמ') 12618-12-16 משטרת ישראל תביעות- רמלה נ' יוסף מזרחי (19.06.2019); ת"פ (שלום ק"ג) 14010-12-15

מדינת ישראל נ' עלא אבו מדיעם (28.04.2019); ת"פ (שלום רח') 25161-09-17 מדינת ישראל נ' אביתר סיאני (18.04.2019); ת"פ (שלום כ"ס) 32463-12-17 מדינת ישראל נ' מתן מגידש (15.04.2019); ת"פ (שלום חי') 32312-06-17 מדינת ישראל נ' אילן מועדי (26.03.2019); ת"פ (שלום ק"ג) 26040-03-16 מדינת ישראל נ' סלאח אזיאדנה (25.06.2018); ת"פ (שלום ק"ש) 2595-08-14 תביעות צפת נ' שבתאי יוסף אדוט (29.11.2017); ת"פ (שלום אי') 2540-07-16 מדינת ישראל נ' ישראל פינגל (19.07.2017); ת"פ (שלום כ"ס) 63803-11-15 מדינת ישראל נ' מאיר אלבו (28.06.2017); ת"פ (שלום ת"א) 754-12-14 מדינת ישראל נ' ניצה חכמון (14.06.2017); ת"פ (שלום כ"ס) 38856-03-15 מדינת ישראל שלוחת תביעות כפר-סבא נ' גיא עדן (06.04.2017); ת"פ (שלום רמ') 49501-12-15 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' פאיז אבו מדיגם (02.04.2017); ת"פ (שלום ת"א) 10037-09-14 מדינת ישראל נ' דינה אראל (לוי) (23.02.2017).

מיותר לציין כי העונשים שמושטים בגדרי המתחמים שנקבעו בכל מקרה ומקרה משתנים, בין היתר, בהתאם למאפיינים האישיים של כל נאשם, ובכלל זה קיומו או היעדרו של עבר פלילי, גיל, הבעת חרטה והכאה על חטא, ועוד. גם מתחמי העונש עצמם, מטבע הדברים, מושפעים ממכלול השיקולים הרלוונטיים, ובכלל זה מחומרת האלימות הפיזית שהופעלה, ויתר הנסיבות שאפפו את המעשים.

23. כאן אציין כי אף לא התעלמתי מהפסיקה אליה הפנתה המאשימה, אולם הדבר נעשה תוך ביצוע האבחנות המתבקשות. כך לדוגמא, בפסיקה אליה הפנה בא כוח המאשימה בת"פ 21092-08-15 מדינת ישראל נגד חריזמן, הורשע הנאשם בעבירת תקיפה סתם כבעניינינו ונקבע מתחם ענישה של 2 - 6 חודשים מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות. ואולם, שם מדובר היה במעשים חמורים מאלו שביצע הנאשם שבפניי, עת הנאשם שם חבט במתלונן 3 פעמים בפניו באמצעות קסדה, וחדל ממעשיו שלא מרצונו ורק כתוצאה מהתערבותם של גורמים שונים. בנוסף, למתלונן שם נגרמו חבלות שונות. כך, גם בכל הנוגע לפסיקה נוספת אליה הפנתה המאשימה, בת"פ 40221-12-13 מדינת ישראל נגד ציון ווקנין, שם השית בית המשפט על הנאשם עונש בדמות 4 חודשים מאסר בפועל בגין עבירת תקיפה סתם. הגם כי באותו גזר דין נקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין מאסר מותנה לשנת מאסר בפועל, הרי ששם המדובר היה בנסיבות חמורות מאלו שבעניינינו, תוך שהנאשם תקף חבר כנסת מכהן בכך שזרק לעברו כוס משקה חם שגרם לצריבה בפניו ועיניו.

24. על כל פנים, וזאת חשוב להדגיש, נהיר לבית המשפט כי קיימים מקרים שבהם הושתו עונשים החורגים, לכאן או לכאן, ממנעד הענישה שהוצג לעיל. ועדיין, דומני כי הפסיקה שהוזכרה היא-היא המייצגת נכונה את מדיניות הענישה הנוהגת. עוד ראוי להזכיר, כי ממילא גם לאחר תיקון 113 הענישה נותרה אינדיווידואלית ו"אין עסקינן בשיטת ניקוד, או באריתמטיקה. ענישה היא מלאכת מחשבת - ולא מלאכת מחשב" (ע"פ 5768/10 פלוני נ' מדינת ישראל, (08.06.2015)). לעולם אין לגזור עונשו של נאשם על סמך כותרות העבירות שבהן הוא הורשע, ויש להתחשב במכלול הנסיבות בכל מקרה לגופו (ראו והשוו ע"פ 433/89 ג'ורג' אטיאס נ' מדינת ישראל, פ"ד מג(4) 170, (1989); ורע"פ 3173/09 פראגין נ' מדינת ישראל, (05.05.2009)). לבסוף, ראוי להזכיר כי השיקול של "מדיניות הענישה" הינו אך שיקול אחד מבין מכלול השיקולים אותם ישקול בית המשפט בטרם קביעת מתחם העונש ההולם וגזירת הדין (ראו בעניין זה ע"פ 1903/13 חמודה עיאשה נ' מדינת ישראל, (25.06.2013)).

25. בהתחשב בכל האמור עד כה, ובשים לב לערכים המוגנים שנפגעו ולמידת הפגיעה בהם, למדיניות הענישה הנוהגת, ולאור הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כפי שאלה פורטו בהרחבה, הריני לקבוע כי - מתחם העונש ההולם במקרה הנדון ינוע בין מאסר מותנה לצד ענישה נלוות לבין- 8 חודשים מאסר בפועל.

ד. גזירת העונש המתאים לנאשם

26. אשר לגזירת עונשו של הנאשם בגדרי מתחם העונש ההולם, כאמור בסעיף 40ג(ב) לחוק העונשין, על בית המשפט לשקול בעניין זה את הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, כפי שאלו מפורטות בסעיף 40יא לחוק העונשין.

27. בעניין זה, נתתי דעתי לרשום בגיליון הפלילי של הנאשם (ת/1), ממנו עולה כי בעברו של הנאשם 2 פרטי רישום

- בעבירות אלימות, מהשנים 2014 ו 2007 (אשר התיישנו זה מכבר), שבהם נמצא כי הנאשם כלא כשיר לעמוד לדין. כן נתתי דעתי לעובדה שהנאשם הודה במיוחס לו, ובכך הביא לחיסכון בזמן שיפוטי יקר, ואף חשוב מכך, ייתר את הצורך בהעדת המתלונן בבית המשפט. ויוער, לא נעלמה מעיני העובדה שמהתסקירים עולה (כפי שיפורט בהמשך הדברים) כי הנאשם התקשה לקחת בתחילת הדרך אחריות על מעשיו- ובמידה רבה אף השליך את חלק מאחריותו למעשים על המתלונן דווקא. ואולם בהמשך הדרך, הנאשם החל לבחון את התנהלותו, להבין כי היה עליו לנהוג אחרת, כמו גם להכיר בפגיעה שלו בנפגע העבירה. מה עוד, שבשלב הטיעונים לעונש הודה הנאשם בכל המיוחס לו, והביע חרטה כנה על מעשיו והתרשמתי בצורה בלתי אמצעית מכנות החרטה שאותה הוא הביע. לדידי, יש בעצם כך כדי ללמד על כך שהנאשם הפנים את חומרת מעשיו ואת השלכותיהם, ולהפחית את הסיכון שמא אלה יישנו בעתיד.
28. בנוסף, בית המשפט מביא בחשבון את העובדה שהנאשם היה עצור למשך כמה ימים מאחורי סורג ובריה ובמהמשך, תקופה נוספת היה נתון תחת תנאים מגבילים. ברי כי הליך המעצר אינו עונש או "מקדמה על חשבון העונש", אולם ניתן להביא את הדברים בחשבון במסגרת הנסיבה הקבועה בסעיף 40א(3) לחוק העונשין.
29. עוד נתתי דעתי לעובדה שהעבירה שבמוקד כתב האישום בוצעה עוד בשנת 2018. אם כי, את מירב המשקל בנקודה זו יש להעניק לא לאותה ספירת זמן "טכנית" -אלא לכך שבפרק הזמן שחלף מאז, הנאשם התמסר להליך הטיפולי, שיתף פעולה באופן מלא עם גורמי הטיפול השונים וכמובן נמנע מלהסתבך עוד בפלילים. וכך, כנלמד מתסקירי שירות המבחן, הנאשם, המאובחן כלוקה בהפרעה סכיזופרנית, מטופל תרופתית במרפאה לבריאות הנפש בבית החולים "ברזילי" ונמצא בליווי של פסיכיאטרית ועובדת סוציאלית. עוד נמסר משירות המבחן, כי החל מיום 31.05.2019, הנאשם נמצא בטיפול וליווי של חברת ח.צ "שיקום בקהילה" המספקת דיוור מוגן מטעם סל שיקום ובפיקוח משרד הבריאות, במטרה להעניק ליווי ותמיכה למתמודדים עם מגבלה נפשית בהליך השיקום. מהעובד הסוציאלי המלווה את הנאשם מטעם החברה נמסר כי הוא נפגש עם הנאשם אחת לשבוע ומלווה אותו לפגישותיו השונות. כמו כן, במסגרת הליווי נבנתה עם הנאשם תכנית שיקום העוסקת במישורי החיים השונים ובהם, בריאות, תעסוקה, דיוור, משפחה, מיומנות חברתית והתנהלות כלכלית. ואם לא די באלה, הרי, שבנוסף לכך, הנאשם נפגש מדי שבוע עם מדריך שיקומי, וכן מצוי בעיצומה של בקשת זכאות לדיוור ציבורי.
30. שירות המבחן התרשם כי מחלתו של הנאשם משפיעה לעיתים קרובות על תפקודו ועל יכולתו לווסת את דחפיו האלימים והתוקפניים, וכי (כאמור) בתחילת הדרך הטיפולית הלה נמנע מלקחת אחריות מלאה על מעשיו והתקשה לבחון את דפוסיו האלימים. יחד עם זאת, ועל אף ההפרעה ממנה הוא סובל, התרשם השירות, כי הנאשם עורך מאמצים לנהל אורח חיים נורמטיבי, ומביע רצון לעצמאות ולהתפתחות אישית. לא זו בלבד אלא, שבהמשך הדרך הטיפולית, הנאשם החל לבחון את התנהלותו הבעייתית כמו גם להכיר בפגיעה שלו במתלונן, והביע נזקקות טיפולית. בתסקירו המסכם (מיום 08.12.2019), עדכן שירות המבחן כי משיחה נוספת שנערכה עם העובד הסוציאלי מלווהו של הנאשם, נמסר כי הנאשם החל להתבונן על חייו באופן מציאותי, כי הוא שומר על איזון תרופתי, מתמיד להגיע לפגישות עם מדריכו מטעם החברה המשקמת, ועם הפסיכיאטרית אשר אף היא מדווחת כי מצבו יציב. בפגישה עם שירות המבחן התרשם שירות המבחן כי הנאשם מביע רצון להתקדם בחייו, ושואף לנהל שגרת חיים נורמטיבית.
31. לבסוף סבר שירות המבחן כי לאור החשיבות בשמירת הנאשם על יציבות תעסוקתית, **הטיפול האינטנסיבי** בו הוא נמצא במסגרת סל השיקום המותאמת לצרכיו הנפשיים והתפקודיים והליווי הצמוד לו הוא זוכה, הרי **שעונש בדמות מאסר בפועל עלול להחמיר את מצבו הנפשי** ולקטוע את הרצף הטיפולי בעניינו. על כן המליץ שירות המבחן להשית על הנאשם ענישה מותנית, וכן צו מבחן שיהיה בו לסייע בעדו לשמר את הדרך היציבה בה מתנהל כיום ולנהל שגרת חיים נורמטיבית ככל האפשר ביחס למצבו. כמו כן הוסיף שירות המבחן וציין, כי אין הוא בא בהמלצה להשית על הנאשם צו של"צ לאור ההערכה לפיה, הנאשם יתקשה מאוד לבצע את העונש במקביל לטיפול האינטנסיבי אותו הוא עובר ולעבודתו.
32. הנה כי כן, עסקינן בנאשם אשר במשך תקופה ממושכת, נרתם כל כולו לשיקום חייו והשבתם למסלול נורמטיבי, תוך שהשתתף בהליכים טיפוליים שונים במגוון תחומים (הגם אם לא במסגרת שירות המבחן ואולם, תחת עינו הפקוחה של השירות), ובכלל זה בתחום בריאות הנפש. בנסיבות אלו, ובהיות הנאשם מגויס כל כולו לטיפול אינטנסיבי לא נהירה לבית

המשפט טרוניית התובע לפיה הנאשם נעדר אופק שיקומי עת שירות המבחן לא מצא צורך בשילובו במתווה טיפולי נוסף במסגרתו. אכן ייתכן כי עוד מצפה לנאשם כברת דרך עד לשיקומו באופן מלא, ואולם, כבר בשלב הזה בהחלט ניתן לומר כי עסקינן בנאשם שיש סיכוי של ממש שישתקם בעתיד.

מה עוד, שיש לתת את הדעת לכך ששירות המבחן, שהוא כידוע הגורם האמון על בחינת התקדמותו של הנאשם בהליך הטיפול, התרשם ממכלול השיקולים ובחן את ההליך הטיפולי בו משולב הנאשם והעריך בסופו של יום כי הנאשם מצוי בתהליך שינוי משמעותי, והמליץ לבכר בעניינו את שיקולי השיקום. כמו כן, וכידוע, אין הכרח שהנאשם יעבור שיקום "מוסדי" במסגרת טיפולית כלשהי, ולעיתים די בכך שבית המשפט ישתכנע שהנאשם מנהל אורח חיים נורמטיבי, משתף פעולה עם רשויות החוק, לא שב לדרכיו הרעות ולא מסתבך עוד בפלילים, כדי לקבוע כי אותו נאשם "השתקם או שיש סיכוי של ממש שישתקם בעתיד" (ע"פ 1903/13 **חמודה עיאשה נ' מדינת ישראל**, (14.07.2013); רע"פ 7683/13 **דויד פרלמן נ' מדינת ישראל**, (23.02.2014); רע"פ 1441/14 **חמיס נ' מדינת ישראל**, (09.12.2014); ע"פ 5341/13 **מדינת ישראל נ' מוחמד אלקרעאן**, (08.12.2013); ועפ"ג (מחוזי באר שבע) 37682-03-13 **גרניק נ' מדינת ישראל**, (20.11.2013)).

33. זאת ועוד, אמנם בית המשפט שקל זה מכבר את מצבו הנפשי של הנאשם לצורך קביעת מתחם העונש ההולם. אולם בנוסף לאלה, אף מצאתי ליתן לכך משקל גם בבואי לשקול את השיקולים הצריכים לעניין קביעת העונש המתאים לו. שכן, הפגיעה שעלולה להיגרם לנאשם ככל שיושת עליו עונש מאסר (ולו לריצוי בעבודות שירות), מתעצמת בשים לב למצבו הנפשי האמור, ואף ניתן לשקול זאת במסגרת הנסיבה שעניינה קיומן של נסיבות חיים קשות שהייתה להן השפעה על ביצוע העבירות. ויוער, כי דברים אלה אמורים אף מבלי להתעלם מכך כי כיום מצבו הנפשי של הנאשם התייצב במידת מה. כמו כן, וכידוע, במקרים חריגים יכול מצבו בריאותי של נאשם, **כשלעצמו** ואף בהיעדר שיקולי שיקום (שבמקרה שלנו מתקיימים גם מתקיימים), להצדיק סטייה לקולא ממתחם העונש ההולם (וראו בעניין זה, פסק הדין בעניינו של אורי לופליאנסקי, בע"פ 4456/14 **אביגדור קלנר נ' מדינת ישראל**, (29.12.2015); וע"פ 4506/15 **צבי בר נ' מדינת ישראל**, (11.12.2016)). והרי שאם הדברים אמורים ביחס למצב בריאותי-פיזי, כך כוחם צריך להיות יפה גם בהתייחס למצב רפואי-נפשי.

34. אכן, מלאכת גזירת הדין איננה קלה כלל ועיקר, ובית המשפט אינו מקל ראש בחומרת מעשיו של הנאשם, ואולם, באיזון הראוי בין עוצמתו של השיקום לבין יתר שיקולי הענישה, ובמצבור הנסיבות שבתיק זה, ובייחוד בשים לב לשיתוף הפעולה של הנאשם בהליך השיקום אותו הוא עובר; ליציבותו התעסוקתית; לנסיבות חייו הקשות ולמחלת הנפש עמה הוא מתמודד במשך שנים ארוכות; להכאתו על חטא; וליתר הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, הרי שמצאתי להשית עליו עונש המצוי ברף התחתון של מהמתחם אשר נקבע על ידי.

35. לאור כל האמור לעיל, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר מותנה למשך 4 חודשים, אשר יופעל אם תוך תקופה של שנתיים מהיום הנאשם יעבור כל עבירת אלימות.

ב. צו מבחן של שירות המבחן למשך שנה מהיום.

הובהרה לנאשם חשיבות שיתוף הפעולה עם שירות המבחן והוסברו לו ההשלכות שעלולות להיות לאי שיתוף פעולה זה, ובפרט אם לא יבצע את עבודות השל"צ או לא יעמוד בתנאיו של צו המבחן.

ג. פיצוי בסך 300 ₪ למתלונן, ע"ת/1. הפיצוי יקוזז מסכום ההפקדה שהפקיד הנאשם בקופת בית המשפט במסגרת הליך המעצר מושא תיק זה. היתרה תושב לנאשם.

מצ"ב טופס פרטי ניזוק.

כל תשלום שייגבה בתיק, ייזקף תחילה על חשבון הפיצוי.

ד. הנאשם יחתום על התחייבות כספית על סך של 3,000 ₪ שלא לעבור כל עבירת אלימות, וזאת לתקופה של שנתיים מהיום.

אם לא תיחתם ההתחייבות תוך 7 ימים, ייאסר הנאשם למשך 10 ימים.
ניתן בזאת צו להשמדת המוצג - מספריים, וזאת בכפוף לחלוף תקופת הערעור.
זכות ערעור כחוק.
ניתן היום, כ"ד טבת תש"פ, 21 ינואר 2020, במעמד הצדדים.

הנאשם

כמפורט בגזר הדין, אני מתחייב להימנע במשך שנתיים מהיום מביצוע כל עבירת אלימות. הובהר לי כי ככל שאבצע כל עבירת אלימות, במשך שנתיים מהיום, יושת עלי סך של 3,000 ₪ במזומן.

החלטה

רשמתי בפניי את התחייבות הנאשם להימנע מביצוע העבירות כמפורט בגזר הדין.

**ניתנה והודעה היום כ"ד טבת תש"פ, 21/01/2020
במעמד הנוכחים.**

**נגה שמואלי - מאייר, שופטת
סגנית נשיאה**

הוקלד ע"י לירז ביטון.